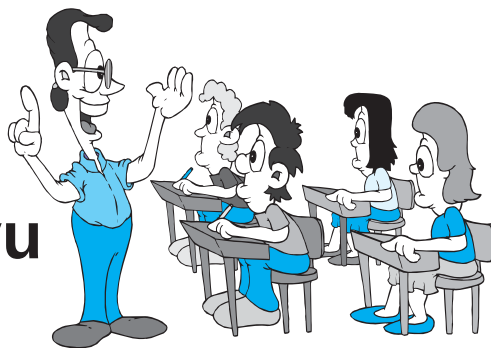

O jednom iskustvu s grupnim radom

Željko Brčić*, Vinkovci

Nakon sedam godina rada sa srednjoškolicima, počeo sam predavati matematiku u osnovnoj školi i prvo što sam zapazio bio je očit nesrazmjer u znanju i mogućnostima učenika istog razreda. Primjerice, uobičajeno je da se u istom razredu nađe neki iznimno nadareni učenik koji sudjeluje na županijskim natjecanjima iz matematike, zajedno s učenikom koji još u potpunosti nije usvojio ni tablicu množenja. Kako se postaviti u takvoj situaciji?

Ako se nastavno gradivo prilagodi boljim učenicima, oni lošiji opravdano će prigovarati da im je matematika preteška i da rade stvari koje ne razumiju. Ako pak, zbog tih lošijih učenika, smanjimo opseg i dubinu sadržaja, onim boljim učenicima bit će poprilično dosadno, a neće saznati sve ono što bi u školi mogli i trebali naučiti.

Naravno, idealno je rješenje zapisano u svakom udžbeniku pedagogije: potpuna individualizacija nastave, pri čemu nastavnik ima točnu predodžbu što svaki pojedinik učenik zna, koliko i kojim tempom može usvo-

jiti novo znanje, te koje su moguće prepreke u tome. No, isto je tako jasno da će takav, pojedinačni rad biti moguć tek u budućnosti kada će kompjutor biti "nastavnik", a sadašnji će učitelji samo nadgledati proces, voditi pedagošku dokumentaciju i eventualno birati edukativne kompjutorske programe, kao što danas biraju školske udžbenike. No, što činiti do tada?

Nesrazmjer između znanja i mogućnosti učenika unutar (osmog) razreda ja sam pokušao ublažiti podjelom učenika u tri grupe, te organizacijom nastavnog sata koja omogućava istodobno rad sa svima, ali tako da sadržaj sata bude prilagođen potencijalu članova pojedinih skupina.

Na početku školske godine, na osnovi ocjena iz sedmog razreda te rezultata inicijalnog testa, podijelio sam učenike u brojčano podjednake skupine: najbolju A, nešto lošiju B i najlošiju C.

Ovakav "trodjelni" način rada koristim što je moguće češće i to u svim etapama nastavnog procesa. Primjerice, u uvodnom dije-

*zeljko.brcic@vk.hinet.hr

lu sata, pri ponavljanju sadržaja potrebnih za usvajanje novoga gradiva, najčešće se događa da pokušam dobiti informaciju od člana najlošije skupine C. Nakon što dobijem netočan ili nepotpun odgovor, prijeđem na nekog iz skupine B, a zatim, ako je potrebno, njegov iskaz nadopunjuje jedan od učenika skupine A.

Kod uvježbavanja gradiva, smjer je obrnut. Ako, primjerice, “na ploči” rješavamo tri zadatka istoga tipa, prvi zadatak rješava pripadnik skupine A, drugi učenik skupine B, a treći učenik iz skupine C. Time omogućujem lošijim učenicima više vremena za razumijevanje postupka koji želimo uvježbat. Za vrijeme ponavljanja i utvrđivanja gradiva učenici različitih skupina rade zadatke različite težine. Dok pripadnici skupine B rješavaju standardne zadatke, grupa A dobiva i nešto teže zadatke pri čijem rješavanju proširuju ili produbljuju svoje znanje, dok je kod grupe C naglasak na usvajanju formalnih matematičkih postupaka rješavanjem niza jednostavnijih zadataka.

Slično načelo vrijedi i za domaće zadatke. One su različite za sve tri grupe, te su količinom i težinom primjerene znanju koje su pripadnici pojedine grupe usvojili ili tek trebaju usvojiti.

Razlika je vidljiva i u provjeri usvojenog znanja. Pri pismenom testu, primjerice, svi učenici rješavaju pet zajedničkih zadataka pravilno raspoređene težine, a svaka skupinu ima još dodatna tri zadatka, od kojih su najteži za skupinu A, a najlakši za C. Pripadnost pojedinoj grupi, naravno, ne prejudicira ocjenu, nego ona ovisi isključivo o pokazanom znanju.

Rad u različitim skupinama najmanje koristim pri obradi novih sadržaja, iako bi bilo logično da se i tu napravi diferencijacija. Primjerice, dok članovi skupina A i B uče nastavnu jedinicu “Kvadratna jednadžba”, učenici skupine C (kojima, prema mom sudu, to gradivo nije primjereno) mogli bi uvježbavati zadatke iz prethodne jedinice “Razlika kva-

drata”. Također, nakon zajedničke obrade i rješavanja nekoliko primjera, učenici iz skupine B nastavili bi rješavati primjere kvadratnih jednadžbi iz vježbenice, dok bi najbolji učenici, pripadnici skupine A, obradili i dio gradiva o broju rješenja kvadratne jednadžbe. No, iako mi se čini da bi, uz ovakvu organizaciju sata, učinak bio najveći, primoran sam pridržavati se propisanog plana rada jer ne znam kako bi neki školski nadzornik reagirao na činjenicu da dio učenika nije obradio sve propisane nastavne jedinice.

Opisani način rada vrlo je koristan za učenike jer im, u većoj mjeri nego standardna nastava, omogućava da uče ono za što su sposobni, a ne ono što moraju.

Naravno, ovakav način rada zahtijeva znatno veći napor učitelja, kako u osmišljavanju metode, tako i u njenoj realizaciji. Uz vrlo zahtjevan posao selekcije gradiva za pojedine grupe, nastavne je sadržaje potrebno uklopiti u nastavne jedinice i praktično napisati trostruke pripreme za sat, a i sama izvedba sata je komplicirana zbog istodobnog grupnog rada. No, ako ste voljni uložiti taj dodatni napor, rezultat neće izostati — i uz samo djelomičnu primjenu ovakve metode rada, učenici će znati više, a ocjene će biti bolje.

* * *

